

Lehdistötiedote

Luxemburg, 1. maaliskuuta 2023

Tarkastajat vaativat, että EU:n mutkikkaita rahoitusjärjestelyjä olisi yksinkertaistettava

- o *Sellaisten rahoitusvälineiden lukumäärä, joita toteutetaan EU:n talousarvion ulkopuolella, on viimeisten 15 vuoden aikana moninkertaistunut, ja tämän myötä EU:n rahoitusjärjestelyistä on tullut yhä mutkikkaampia*
- o *Joissakin kyseisistä välineistä tuloksellisuustarkastus on puutteellista, eikä Euroopan parlamentti valvo niitä*

EU:n rahoitusjärjestelyjä on vuosikymmenten mittaan rakennettu pala palalta. Tuloksena on tilkkutäkki, joka on aivan liian mutkikas ja vailla täysimääräistä julkista tilivelvollisuutta, toteaa Euroopan tilintarkastustuomioistuin uudessa kertomuksessaan. EU:n rahoitusjärjestelyjen keskeisen osan muodostaa EU:n talousarvio, mutta järjestelyihin kuuluu kasvava määrä välineitä, jotka ovat joko kokonaan tai osaksi talousarvion ulkopuolella. Tällaisten uusien välineiden lukumäärä on moninkertaistunut viimeisten 15 vuoden aikana, ja tarkastajat suosittavat, että niistä pyrittäisiin entistä tarmokkaammin muodostamaan yhtenäinen kokonaisuus.

"Euroopan parlamentti on kutsunut EU:n nykyisiä rahoitusjärjestelyjä galaksiksi, jossa rahastot ja välineet kiertävät EU:n talousarviota", sanoo tarkastusta johtanut Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen François-Roger Cazala. *"Vaikka rahastojen ja välineiden perustamiselle on ollut syynsä, tarkastajat katsovat, että niiden tehokkuuden ja läpinäkyvyyden parantaminen vaatii lisää yksinkertaistusta ja tilivelvollisuutta."*

Tarkastajat arvioivat, miksi sellaisia erityyppisiä välineitä, joita ei ole sisällytetty täysimääräisesti EU:n talousarvioon, on yhä enemmän. Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että useimmissa tapauksissa oikeudelliset, poliittiset tai taloudelliset olosuhteet, jotka vallitsivat kunkin välineen perustamisajankohtana, olivat perusteluna välineiden jättämiselle EU:n talousarvion ulkopuolelle. Esimerkiksi lainanottoon ja lainanantoon perustuvat välineet, joista myönnetään rahoitustukea, oli kehitettävä EU:n talousarvion ulkopuolella, koska lainanotto ei ole mahdollista talousarvion sisällä. Nämä välineet perustettiin useimmissa tapauksissa siitä syystä, että voitiin reagoida kriiseihin mahdollisimman nopeasti. Esimerkiksi vuonna 2010 oli pakko toimittaa viipymättä rahoitusta Kreikalle ja vastata valtionvelkakriisiin.

Vaikka välineiden perustamiselle oli syynsä, kunnollinen ennakoarviointi jäi tekemättä monista välineistä. Niinpä valituista rakenneratkaisuista kuten siitä, että välineet jäivät talousarvion ulkopuolelle, ei useimmiten tehty vaikutustenarviointeja tai vastaavia ennakoarviointeja. Tarkastajien näkemyksen

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

mukaan tästä syystä on myös mahdotonta osoittaa, että välineet oli parempi perustaa EU:n talousarvion ulkopuolelle kuin sen sisäpuolelle ja että ehdotettu väline oli kaikkein tehokkain.

Lisäksi myös muut välineiden ominaisuudet vaihtelevat huomattavasti, mikä lisää mutkikkautta: on esimerkiksi mahdollista – melko aiheettomasti – että hallintojärjestelyt ovat erilaisia samanlaisissa lainanotto- ja lainanantovälineissä. Myös rahoituslähteet ja potentiaalisten velkojen takausmenetelmät vaihtelevat.

Julkisen valvonnan avulla varmistetaan, että rahoitusvälineet ovat oikeutettuja ja perusteltuja ja niissä sovelletaan tilivelvollisuutta. EU:n rahoitusjärjestelyjen osalta valvonta ei kuitenkaan ole täysimääräistä. Tarkastajat suosittavat, että kaikista välineistä kootaan ja julkaistaan yhtenäiset ja täydelliset tiedot. Vaikka komission äskettäin julkaisema talousarvion avoimuutta koskeva kertomus nähdään myönteisenä askeleena, se ei kata kaikkia välineitä. Lisäksi tuloksellisuustarkastus on puutteellista välineissä, joita Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastusoikeudet eivät kata, ja myös Euroopan parlamentin valvonta on riittämätöntä. Tästä aiheutuu valvonnallinen aukko, sillä julkisen valvonnan luonne ja määrä – ja siten välineisiin liittyvä tilivelvollisuus – saattavat vaihdella käytettävän rahoitusvälineen tyyppin mukaan.

Tarkastajat toteavat, että EU:n talousarviossa on enemmän joustoja rahoituskehysten 2021–2027 aikana. Niiden avulla pitäisi olla helpompaa kattaa erityiset ja ennalta arvaamattomat tarpeet EU:n talousarviosta, joten erityisvälineiden perustamiselle pitäisi olla vähemmän tarvetta. Lisäksi on edistytty siinä mielessä, että monia välineitä on sisällytetty EU:n talousarvioon. Koronakriisin vastatoimena perustettiin kuitenkin kaksi uutta välinettä (SURE-tukiväline ja Euroopan unionin elpymisväline). Yksinkertaistamismahdollisuuksia ei myöskään ole vielä hyödynnetty täysimääräisesti varsinkaan niiden välineiden osalta, jotka antavat rahoitustukea jäsenvaltioille tai joillekin EU:n ulkopuolisille maille. Tarkastajat suosittavat, että Euroopan komissio antaa ehdotuksen modernisaatorahaston sisällyttämisestä EU:n talousarvioon ja että tämänhetkisiä rahoitustukivälineitä yhdistetään ja yhtenäistetään.

Taustatietoa

Merkittävä valtaosa EU:n talousarviosta käytetään meno-ohjelmiin, jotka rahoitetaan tai joita varten tehdään rahastointeja EU:n talousarviosuunnittelun yhteydessä ns. monivuotisista rahoituskehyksistä. Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on täydet tarkastusoikeudet koko EU:n talousarvion osalta. Tässä kertomuksessa käsitellään pääosin EU:n talousarvion ulkopuolisia välineitä, joiden avulla voidaan toteuttaa uusia toimia kaudella 2021–2027 tai jotka tuottavat edelleen merkittäviä varoja tai aiheuttavat merkittäviä ehdollisia velkoja EU:lle tai sen jäsenvaltioille. Tilintarkastustuomioistuimella on tarkastusoikeudet myös monien tässä kertomuksessa analysoitujen välineiden osalta, mutta ei kaikkien osalta. Euroopan vakausmekanismi, Euroopan rahoitusvakausväline ja Euroopan investointipankki käyttävät yksityisiä ulkoisia tarkastajia. Sama pätee Euroopan rauhanrahastoon ja modernisaatorahastoon, mutta nämä rahastot on perustettu vastikään eikä niistä ei ole vielä laadittu tarkastuskertomuksia. Kreikan lainajärjestelyn osalta tarkastusoikeudet ovat lainanantajajäsenvaltioiden ylimmillä tarkastuselimillä. Tilintarkastustuomioistuin on esittänyt aiemmissa julkaisuissaan ja toteaa uudelleen tässä kertomuksessa, että kaikenlaiselle EU:n toimintapolitiikkojen rahoitukselle olisi vahvistettava julkiset tarkastusvaltuudet ja että tilintarkastustuomioistuimen pitäisi saada tehtäväkseen tarkastaa kaikki elimet, jotka on perustettu EU:n oikeusjärjestyksen ulkopuolisilla sopimuksilla panemaan täytäntöön EU:n toimintapolitiikkoja. Samoin Euroopan parlamentti on vaatinut, että tilintarkastustuomioistuimen olisi osallistuttava suuremmin ja tiiviimmin näiden välineiden tarkastukseen, ja tilintarkastustuomioistuin on vaatinut, että Euroopan parlamentin valvontaa olisi lisättävä.

Erityiskertomus 05/2023 EU:n rahoitusjärjestelyt – Hajanainen kokonaisuus, joka kaipaa yksinkertaistusta ja suurempaa tilivelvollisuutta on saatavilla [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolla](#).

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502